

בש"פ 3890/16 - אסף ניסימוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3890/16

כבוד השופטת ע' ברון
אסף ניסימוב

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 9.5.2016 ב-מ"ת 52108-12-15 שניתנה על ידי
כבוד השופט ר' וינוגרד

עו"ד דוד ברהום

בשם העורר:

עו"ד אייל כהן

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופט ר' וינוגרד) מיום 9.5.2016 ב-מ"ת 52108-12-15 שבמסגרתה נדחתה בקשת העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו, כך שיותר לו להשתחרר ממעצרו לחלופת מעצר או למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני.

כתב האישום והליכי המעצר

2. נגד העורר, יליד 1970, הוגש ביום 24.12.2015 כתב אישום המייחס לו ולארבעה נוספים (בכתב אישום נפרד) עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) בצירוף סעיף

29 לחוק; שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק; והשמדת ראיה לפי סעיף 242 לחוק. על פי העובדות המתוארות בכתב האישום, העורר והאחרים הוזמנו על ידי וטרניר בעיר בית שמש לפגוע פגיעה קשה בוטרניר אחר בעיר (להלן: המתלונן), שעמו הוא מצוי בתחרות עסקית. העורר והאחרים היו שותפים לתקיפה מתוכננת של המתלונן, ובתוך כך מצוין כי הם הזמינו אותו להגיע למגרש נטוש סמוך לבית שמש בתואנת שווא; הם הכו אותו נמרצות, גם באמצעות אבן גדולה, בעטו בראשו ובפניו והשליכו לעברו אבנים. במהלך התקיפה אף שברו העורר והאחרים את הטלפון הנייד של המתלונן, ניפצו את שמשת רכבו וחילבו במצת ההפעלה של הרכב. לאחר התקיפה נמלטו העורר והאחרים מהמקום, תוך שהם מותירים את המתלונן חבול ומדמם. לבסוף, נסעו העורר והאחרים לנחל שורק במטרה להיפטר מבגדיהם ומכפפות ששימשו אותם לצורך התקיפה. עקב מעשיהם, כנטען, נגרמו למתלונן חבלות קשות, הוא אושפז בבית חולים למשך שבוע ונותר בידו השמאלית.

בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים. המשיבה טענה כי בידיה ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר ולאחרים, וכי עילת מעצר בעניינו של העורר קמה ממעשיו. ביום 10.2.2016 הוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של העורר, שממנו עולה כי מסוכנתו של העורר גבוהה, משהוא מכור לסמים מגיל צעיר ובחר בדרך עבריינית זה מכבר. בתוך כך, עמד שירות המבחן על עברו הפלילי המכביד של העורר, שלחובתו 15 הרשעות קודמות מהעשור האחרון, ביניהן בעבירות סמים, רכוש, איומים ואלימות; בגין עבירות אלה ונוספות, נדון העורר לעונשים שונים, ביניהם עונשי מאסר בפועל. על רקע האמור, לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחררו לחלופת מעצר. בהחלטתו מיום 23.2.2016 הורה בית המשפט המחוזי (כבוד השופט ר' וינוגרד) על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים כנגדו. כך, בהינתן חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה בעניינו של העורר, שקבעה כי הוא כשיר לעמוד לדין; כך, לנוכח תסקיר שירות המבחן; וכך, משלא עלה בידי העורר להציע בשלב זה חלופת מעצר כלשהי.

3. בהמשך נקבעו בעניינו של העורר שני דיוני הוכחות, כאשר הראשון שבהם נקבע רק ליום 3.11.2016 והשני ליום 10.11.2016, תוך ציון העומס הגובר על יומן בית המשפט כסיבה לקביעת המועדים הרחוקים. משמעות הדבר היא שעד שתחל שמיעת ההוכחות בתיק, ישהה העורר במעצר במשך קרוב לשנה. על רקע פרק הזמן הארוך עד לדיון ההוכחות הראשון, עתר העורר לעיון מחודש בהחלטת מעצרו עד לתום ההליכים מיום 23.2.2016. העורר הציע לשחררו לחלופת מעצר בבית אמו או בבית גרושתו, או לשחררו למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. בהחלטתו מיום 13.4.2016 סבר בית המשפט המחוזי כי המציאות שנוצרה אכן מצדיקה עיון מחודש בשאלת מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו; והורה על הכנת תסקיר משלים שבמסגרתו ייבחנו החלופות שהציע העורר.

ביום 4.5.2016 הוגש תסקיר משלים בעניינו של העורר, שבגדרו המליץ שירות המבחן שלא ישחרר העורר לחלופת מעצר שהוצעה על ידו, ואף לא למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. כך, משום היעדרם של מפקחים אנושיים מתאימים - אימו הפנסיונרית אינה מהווה גורם סמכותי דיו, וגרושתו אינה מעוניינת לשמש כמפקחת; ולנוכח המסוכנות הרבה שנשקפת ממנו, עליה עמד שירות המבחן בתסקיר המקורי, שבעטיה חלופה ביתית כלל אינה מתאימה במצבו. בהיעדר נסיבות המצדיקות סטייה מהמלצת שירות המבחן, קבע בית המשפט המחוזי בהחלטתו מיום 9.5.2016 כי העורר יוותר במעצר עד תום ההליכים, חרף המועד הרחוק שבו נקבע דיון ההוכחות הראשון בעניינו.

כנגד החלטה זו מופנה הערר שלפניי.

הטענות בערר

4. טענתו העיקרית של העורר מכוונת כנגד ההמתנה הארוכה שנגזרה עליו עד לשמיעת ההוכחות בעניינו. לשיטתו, המתנה זו אינה מידתית מקום שבו המחוקק קבע שמשפט אמור להסתיים בתוך 9 חודשים. כך במיוחד, מדגיש העורר, שעה שביט המשפט המחוזי עצמו העיר שלא לפתחו של העורר יש לזקוף את התמשכות ההליכים. אשר לתסקיר המשלים, טוען העורר כי הוא מחמיר יתר על המידה עמו, מששירות המבחן למעשה סתם את הגולל על אפשרות שחרורו לחלופת מעצר כלשהי, ובה בעת לא התייחס באופן מעמיק לאפשרות שחרורו למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. העורר טוען כי חרף הנטייה שלא לסטות מהמלצת התסקיר, בעניינו מתקיים טעם המצדיק לעשות כן – הוא הדחייה הבלתי סבירה של המשפט. כך במיוחד, בשים לב להלכה שקובעת כי פיקוח אלקטרוני מצוי ב"מדרג ביניים" בין שחרור לחלופת מעצר ומעצר מאחורי סורג ובריח. בנוגע להיעדר מפקחים מתאימים מצוין העורר את קביעתו של השופט ח' מלצר ב-בש"פ 7206/10 אגרונוב נ' מדינת ישראל (24.10.2010), כי יש שניתן להסתפק בפיקוח אלקטרוני אף ללא פיקוח אנושי.

המשיבה בטיעוניה סמכה ידה על החלטת בית המשפט המחוזי, תוך שהדגישה את המסוכנות הרבה שנשקפת מהעורר, הנלמדת מהעבירות החמורות שמיוחסות לו; מעברו הפלילי המכביד; ומהתמכרותו מרובת השנים לסמים. המשיבה מעירה כי בית המשפט המחוזי בא לקראת העורר כשהורה על עריכת תסקיר משלים בעניינו; ואולם משה ניתן ולנוכח הערכתו השלילית של שירות המבחן, קיים קושי להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, אף לא למעצר בפיקוח אלקטרוני. בנסיבות העניין, ומשהמשיבה מעריכה כי התיק לא צפוי להימשך פרק זמן ארוך, היא סבורה כי דין הערר להידחות.

דין והכרעה

5. לאחר שעיינתי בערר ובצירופותיו, והיטיתי אוזן לטענות הצדדים בעל-פה, הגעתי לכלל דעה כי דין הערר להידחות. אכן, התארכות ההליך אינה משביעת רצון, בלשון המעטה, ולא משום העורר. בית המשפט המחוזי קבע שני דיוני הוכחות במהלך חודש נובמבר 2016, דהיינו – כ-11 חודשים ויותר לאחר הגשת כתב האישום. כפועל יוצא מכך, לא זו בלבד שמשפטו של העורר אינו צפוי להסתיים במהלך תשעת החודשים שבהם הוא נתון במעצר, כהוראת סעיף 61(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, אלא ששמיעת ההוכחות לא תחל כלל בתוך תקופה זו. משכך, כבר בשלב שבו אנו נמצאים כיום נהיר כי תידרש הארכת מעצר בעניינו של העורר. על כן, ומשנקבעו רק שני דיוני הוכחות, ונראה ששני הצדדים גם יחד אינם חולקים על כך שלא יהא די באלה, מתבקש בית המשפט המחוזי לעשות מאמץ ולעבות את מועדי הדיונים; זאת חרף העומס הרב שידוע שרובץ לפתחו, על מנת לקדם את שמיעת התיק ולהביאו לכלל סיום, ככל שניתן בתוך תקופת ההארכה הראשונה.

אשר לטענות העורר ביחס לשחרורו לחלופת מעצר, יש ליתן את הדעת למסוכנות הרבה שנשקפת ממנו, הנלמדת ממכלול הנסיבות האופפות את עניינו (ראו למשל: בש"פ 2798/08 מדינת ישראל נ' פלוני (27.3.2008)). לעורר מיוחסות עבירות חמורות, ומדובר במי שמכור לסמים והוא בעל עבר פלילי מכביד. מצב דברים זה מעיב גם על האמון הנדרש ליתן בעורר לצורך החלטה על שחרורו לחלופת מעצר. חרף האמור, בהינתן העובדה כי שמיעת ההוכחות טרם

החלה וזו נקבעה כ-11 חודשים לאחר הגשת כתב האישום ובעוד העורר נתון במעצר, נעשה ניסיון לבחון אם יש בחלופות שהציע העורר כדי להפיג את המסוכנות שנשקפת ממנו; ואולם, ניסיון זה כשל וחלופה כזו לא נמצאה עד כה. לא זו אף זו, שירות המבחן נקט בלשון נחרצת חד-משמעית שעה שקבע, באופן קטגורי, כי חלופה ביתית אינה מתאימה במצבו של העורר, גם לא בתנאי פיקוח אלקטרוני. סבורתני, כי בנסיבות העניין לא מתקיימים "נימוקים כבדי משקל" המצדיקים לסטות מהמלצתו השלילית של שירות המבחן (בש"פ 5129/14 פילוס נ' מדינת ישראל, בפסקה 16 (4.11.2014); בש"פ 8679/13 מדינת ישראל נ' פלוני (1.1.2014)). העורר קבל על כי שירות המבחן לא נתן את הדעת כראוי לאפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני, כפי שהציע העורר כהצעה חלופית. אלא שבכך נתפס העורר לכלל טעות שלפיה כל מי שנקבע לגביו כי לא ניתן לאיין את מסוכנותו בדרך של שחרור לחלופת מעצר – עשוי להיות בבחינת "מועמד אוטומטי" למעצר בפיקוח אלקטרוני. לא כך הוא. כפי שכבר הערתי בעבר, פיקוח אלקטרוני אינו נוסחת פלא שיש בה כשלעצמה משום מענה למי שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה לציבור (בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (10.8.2015)). לכך יוסף, כי כלי הפיקוח האלקטרוני אינו יכול להחליף פיקוח אנושי ואפקטיבי, ולרוב אינו אלא רכיב משלים המתווסף למפקחים אנושיים.

סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ה באייר התשע"ו (2.6.2016).

ש ו פ ט ת